2.6. Mübarek Gün ve Geceler

Bazı önemli olaylar, gerçekleştikleri zamanlara önem ve değer katar, bu anları diğer zaman dilimlerinden farklı hâle getirir. İslam dininde mübarek gün ve geceler; cuma, Ramazan ve Kurban Bayramları, Aşure Günü ile kandil gecelerinden oluşmaktadır. Bu vakitlerde yapılacak ibadet ve iyiliklerin diğer zamanlarda yapılanlardan kat kat fazla sevaba vesile olacağı müjdelenmiştir.

Ramazan ayında selâtin camilerinin minarelerine "mahya" asılır.

PAYLAŞALIM

Kandil geceleri çevrenizde ne tür etkinliklerle kutlanmaktadır? Gözlemlerinizi arkadaşlarınıza sergileyiniz..

Cuma, İslam dininde çok önemli kabul edilen haftalık toplu ibadet günüdür. Gerek fert gerekse toplum olarak Müslümanlar açısından büyük önem taşıyan cuma günü, âdeta bir bayram günü kabul edilmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.), *"Güneşin doğduğu en hayırlı gün cumadır."*[21] sözüyle bu günün özelliğini dile getirmiştir. Başka bir hadiste bu günde yapılan duaların kabul edileceği bir anın (icabet saati) bulunduğu haber verilmektedir.[22]

21 Müslim, "Cum'a", 18.
22 Nesâî, cuma 14,45.

İslam dininde Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı olmak üzere iki bayram vardır. Bayramlarda dinî duygular pekişir, bireyler arasındaki birlik ve beraberlik güçlenir. Dinî bayramlar, insanlar arasındaki dostlukları ilerletmeye vesile olur. Bayramlaşma sayesinde, gergin ve soğuk ilişkiler yumuşar, kırgın, dargın ve küskünler barışır.

NOT EDELİM

Peygamberimiz, Hz. Aişe validemize Kadir Gecesi'nde şöyle dua etmesini söylemiştir:

"Allah'ım! Sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni affet."

Tirmizî, "Deavat", 89.

Aşure (aşûra), kameri takvime göre muharrem ayının onuncu günüdür. Bu günde tutulması tavsiye edilen oruca "aşûra orucu" denir. Toplumumuzda muharrem ayında ve özellikle bu ayın onuncu gününden itibaren "aşure" adı verilen bir tatlı pişirilerek dağıtılır. Bu gelenek, hayır işlemek ve gönül almak için güzel bir vesiledir. Peygamber Efendimiz Medineye geldiğinde Yahudi ve Hristiyanların Muharrem ayının onuncu gününü yüceltmek için o gün oruç tuttuklarını öğrenmiş bunun üzerine "inşallah gelecek yıl biz de Muharremin dokuzunda oruç tutalım."[23] demiştir. Bir başka rivayete göre de Peygamberimiz (s.a.v.) Muharrem ayının dokuz, on ve on birinci günlerinde oruç tutulmasını tavsiye etmiştir.[24]

Müslümanlar cuma ve bayramlar dışında bazı gün ve gecelerde dini, tarihi olayları hatırlayarak bu zaman dilimlerini değerlendirirler. Toplumumuzda "kandil geceleri" olarak bilinen beş gece şunlardır: Mevlit, Regaib, Mi'rac, Berat ve Kadir. Osmanlı Döneminde camiler aydınlatılıp minarelerde kandiller yakılarak kutlandığı için bu gecelere kandil geceleri denilmiştir. Bu gecelerin kutlanma tarihleri kameri takvime göre şu şekilde belirlenmiştir; Mevlit Kandili Rebiülevvel ayının on ikinci gecesi, Regaib Kandili Receb ayının ilk cuma gecesi, Mi'rac Kandili Receb ayının yirmi yedinci gecesi, Berat Kandili Şaban ayının on beşinci gecesi, Kadir Gecesi ise genel kanaate göre Ramazan ayının 27. gecesidir. Ancak Peygamberimiz bu geceyi Ramazan ayının son on günü içerisindeki tek sayılı gecelerinde aramamızı tavsiye etmektedir.[25] Receb, Şaban ve Ramazan aylarını birlikte ifade etmek için üç aylar tabiri de kullanılır.

BİLİYOR MUSUNUZ?

Osmanlı padişahı II. Selim döneminden itibaren, mübarek gecelerde camiler aydınlatılarak, minarelerde kandiller yakıldığı için bu gecelere kandil geceleri denilmiştir.

Regaip Kandili, Receb ayının ilk Cuma gecesinde kutlanır. Regaib kelimesi sözlükte "kendisine rağbet edilen şey, bol ve değerli bağış" anlamındadır. Dinî bir terim olarak "bol sevap ve mükafat, faziletli amel" anlamına gelir. Müslümanlar Regaip Kandili'nde Allah'ın rahmetine sığınarak ondan bağışlanma isterler. Böylece receb, şaban ve ramazan ayını kapsayan üç aylara hazırlanmış olurlar.

Receb ayının yirmi yedinci gecesinde Miraç Kandili kutlanır. Hz. Muhammed (s.a.v.), bu gece Mekke'den alınmış ve Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'ya getirilmiştir. Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'dan

23 Müslim, Sıyâm, 133.
24 bk. Buhârî, "Savm", 69.
25 bk. Müslim, Sıyâm, 213.

ayrılarak göklere yükseltilmiştir. Bu geceye, göklere yükselmek anlamına gelen “Mirac” adı verilmiştir. Ayrıca bu gecede beş vakit namaz Müslümanlara farz kılınmış, Hz. Peygambere (s.a.v.), Allah’a şirk koşmadıkları sürece ümmetinin günahlarının bağışlanacağı müjdesi verilmiştir.[26]

NOT EDELİM

Mevlit Kandili Hz. Peygamber’in (s.a.v.) doğumu münasebetiyle kutlanır. Bu gecede Peygamberimizi (s.a.v.) tanıtan toplantılar ve konuşmalar yapılır. Kur’an-ı Kerim ve mevlit okunarak dua ve ibadet edilir. Ayrıca her yıl Hz. Peygamber’in (s.a.v.) doğumu vesilesiyle Mevlid-i Nebi etkinlikleri düzenlenmektedir.

Üç ayların ikincisi olan Şaban ayının on beşinci gecesinde Berat Kandili kutlanır. Berat Kandili adını Allah’ın (c.c.) günahkârları affetmesinden alır. Bu nedenle Müslümanlar bu gecede günahlarının bağışlanması için Allah’a (c.c.) tövbe ve dua ederler. İslam alimleri arasında Duhân suresinin 3. ayetinde sözü edilen “mübarek gece”nin Berat olduğu görüşünde olanlar da vardır. Hz. Peygamberin (s.a.v.) bu gecede ibadetle meşgul olmayı ve gündüzünde oruç tutmayı teşvik ettiği nakledilir.[27]

Müslümanlarca kutlanan mübarek gecelerin en önemlisi Kadir Gecesi'dir. Kadir kelime olarak; değer, kıymet ve itibar anlamlarına gelir. Kadir Gecesi değerini Kur’an-ı Kerim’in o gece indirilmeye başlanmasından alır. Bu gecenin zamanıyla ilgili farklı rivayetler varsa da Ramazan ayının yirmi yedinci gecesi olduğu görüşü ağırlık kazanmaktadır. Kur’an-ı Kerim’de Kadir Gecesi’nin önemi şöyle dile getirilmiştir: **“Biz onu (Kur’an’ı) Kadir Gecesi’nde indirdik. Kadir Gecesi’nin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir Gecesi, bin aydan daha hayırlıdır. O gecede, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar. O gece esenlik, gün ağarıncaya kadar sürer.”**[28]

Mübarek gün ve geceler, dinî hayatın daha canlı hâle gelmesi, müminlerin dinî şuurlarının güçlenmesine zemin hazırlayan fırsatlardır. Bu vakitler için belirlenmiş özel ibadet şekilleri yoktur. Bu zaman dilimlerini değerlendirmek için Müslümanlar gündüzleri oruç tutarak, geceleri ise namaz kılarak, Kur’an okuyarak ve dua ederek geçirirler. Maddi durumu iyi olanlar, mübarek gün ve gecelerde ihtiyaç sahiplerine yardım ederler. Komşular ve akrabalar çeşitli ikramlarla birbirlerinin kandillerini kutlarlar.

Dolayısıyla mübarek gün ve geceler, insanlar arasındaki sevgi ve merhamet duygularının gelişmesine, toplumsal birlik ve beraberliğe katkı sağlar. Din görevlileri bu türdeki gün ve gecelerde camiye gelen cemaate faydalı olabilmek için gerekli hazırlıkları yaparlar. O günün veya gecenin önemini ifade eden vaaz, Kur’an tilaveti, ilahiler ve duadan oluşan bir program hazırlarlar.

GRUP ÇALIŞMASI

Sınıfınızda beş grup oluşturarak kandil gecelerini aranızda paylaşınız. Grup olarak size düşen kandil gecesi için camide uygulayabileceğiniz bir program hazırlayınız. Hazırladığınız programı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

26 Müslim, "Îmân", 279.
27 bk. İbn Mâce, İkâmet, 191.
28 Kadir suresi, 1-5. ayetler.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim'de dua örnekleri:

· **"... Rabb'imiz! Bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi ateş azabından koru..."** (Bakara suresi, 201. ayet.)

· **"...Rabb'im! Yüreğime genişlik ver. İşimi kolaylaştır."** (Tâhâ suresi, 25-26. ayetler.)

· **"...Rabb'im! İlmimi artır."** (Tâhâ suresi, 114. ayet.)

· **"...Ey gökleri ve yeri yaratan! Sen dünyada da ahirette de benim sahibimsin. Beni Müslüman olarak öldür ve beni salihler arasına kat!"** (Yûsuf suresi, 101. ayet.)

Hadislerde dua örnekleri:

· *"Ey Allah'ım! Seni sevmeyi, sevdiklerini sevmeyi ve seveceğin işler yapmayı nasip et..." (Tirmizî, "Deavat",* 73.)

· *"Allah'ım! Beni doğru yola iletmeni, ahlakımı güzelleştirmeni ve gönül zenginliği vermeni sana karşı gelmekten sakındırmanı istiyorum."* (Müslim, "Zikir", 72.)

· *"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, ürpermeyen kalpten, aç gözlülükten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım."* (Müslim, "Zikir", 73.)

· *"Beni, iyilik ettiği zaman sevinen, kötülük ettiği zaman pişman olanlardan eyle."* (İbn Mâce, "Edep", 57.)